

Orgány bankovej sústavy

1 Národná banka Slovenska

2 obchodné banky

3 exportno-importná banka – Exim banka

1.) Národná banka Slovenska – čl. 56 Ústavy

- v čase prijatia ako emisná banka, novelou Ú. zmena postavenia = nezávislá centrálna banka; išlo o zmeny úloh
- pr. úprava = **Z. 566/1992** (Z. 659/2007 – Gener. zákon o zavedení meny € v SR, kt. nadobudne účinnosť 1.1.2009)
- je súčasťou EU systému centrálnych bánk, kt. tvorí EU centrálna banka a centrálné banky všetkých členských štátov EÚ (aj tých, v kt. nie je zavedené €)
- od 1.1.2009 sa stane súčasťou EURO systému, kde patria EUCBanka a centrálné banky tých št., kde je zavedené €
- EURO systém def. ako systém centrálného bankovníctva eurozóny, kt. pôsobí v rámci systému centrálnych bánk EÚ
- je PO, nezapisuje sa do obchodného registra, inštit. *sui generis*
- z ústavy vyplýva **normotvorná právomoc vydávať VZ pr. predpisy ak je na to splnomocnená zákonom** (Z.747/2004 napr.) a tie sa zverejňujú v Z.z. SR
- **hl. cieľom** je udržiavanie cenovej stability, t.j. stability cien
- **ďalšie úlohy:** podieľa sa na spoločnej menovej politike, kt. určuje EUCB pre eurozónu; vydáva bankovky a mince v súčasnosti, od jan. bude vydávať € bankovky a € mince; riadi a koordinuje a zabezp. peň. obeh, platobný styk, zúčtovanie dát platobného styku a stará sa o ich plynulosť a hospodárnosť; udržiava devízové rezervy; v oblasti fin. trhu prispieva k stabilite fin. systému ako celku a k bezp. a zdravému fungovaniu fin. trhu v záujme jeho dôveryhodnosti, ochrany práv klientova rešpektovanie pravidiel hosp. súťaže tým, že vykonáva dohľad nad fin. trhom
- ako jediný org. dohľadu nad fin. trhom, do r.2005 fungoval Úrad pre dohľad nad fin. trhom, ale bol zrušený
- zverejňuje správy o vývoji fin. trhu a o jeho stave
- **najvyšším riadiacim org.** NBS je **banková rada** (z Ú.), kt. určuje zásady postupu NBS pri uskutočňovaní spoloč. EU menovej politiky, určuje zásady výkonu dohľadu nad fin. trhom, schvaľuje rozpočet NBS, určuje jej vnút. organ. usporiadanie, výšku príspevkov do ohliadaných subjektov
 - > má 11 členov – guvernér (p. Šramko), 2 viceguverneri, = vymenúva prezident na návrh vlády SR schválený NR SR, zvyšných 8 členov vymenúva a odvoláva vláda SR na návrh guvernera NBS a ich funkč. obd. je 5r.
- **emisia bankoviek a mincí:** € bankovky a mince vrátane pamätne mince a bankovky majú status zákonného platidla v celej EURO zóne, t.j. sú určené na peňažný obeh a vo svojej nominálnej hodnote sú určené na úhradu peň. záväzkov => nikto nemôže bez pr. dôvodu odmietnuť prijatie platby týmto platidlom
 - > ďalej má právo vydávať zberateľské mince so statusom zákon. platidla ale len v SR, nie sú pr. určené na peň.obeh a majú i. nominálnu hodnotu než € bankovky a mince, kt. sú určené na peň. obeh

- > ďalej vydáva obchodné mince a zabezp. ich razbu na obchodné a zberateľské účely, nemajú status zák. platidla a neuvádza sa na nich nominálna hodnota
- NBS riadi hotovostný peň.obeh, zabezp. tlač bankoviek a razbu mincí, zabezp. správu ich zásob, dozerá na ochranu a bezp., nahrádza opotrebované bankovky a mince novými
- **vykonávanie obchodov** s tuzemskými i zahranič. bankami a s i. fin. inštitúciami a to všetky druhy ban. obchodov -> s cennými papiermi, úverové obchody, poskytovať banke krátkodobý dočasný úver na dočasnú podporu jej likvidity, poskytnúť úver fondu ochrany vkladov (limit v súčasnosti je 90%, najviac 20 tisíc €)
- aj obchody so štátom, t.j. môže viesť účty št. pokladnice, príp. poskytovať i. služby št. pokladnici
- devízové rezervy udržiava v zlate a devízových hodnotách (devízové cenné papiere a peň. prostriedky v cudzej mene)

2.) Obchodné banky – Z. 483/2001 o bankách

- zák. def. ako PO so sídlom na území SR, kt. môže byť založená ako a.s.(i. pr. formu neprípúšťa), kt. vykonáva 2 zákl. bank. činnosti – prijíma vklady a poskytuje úvery a to len za exist. **bank. povolenia**, kt. udeľuje NBS
- pokiaľ ide o hypotekárnu banku al. stavebné sporiteľne, NBS udeľuje bank. povolenie po dohode s MF SR
- ďalšie bank. činnosti ak majú povolenie: napr. tuzemské a cezhran. prevody peň. prostriedkov, otvárať akreditívy, poskytovať záruky, vykonávať bank. uloženie vecí, obchodovať s nástrojmi fin. trhu na vlastný účet al. účet klienta, vydávať platobné karty
- okrem bank vykonávajú bank. činnosť aj **pobočky zahranič. bánk**, kt. je udelené bank. povolenie od NBS (v súč. 8)

3.) EXIM banka – Z. 80/1997

- PO, kt. sa zapisuje do obchodného registra, ale nemá status banky
- podporuje vývozné a dovozné aktivity vývozcov a dovozcov tým, že financuje vývozné a dovozné úvery, poisťuje vývozné úvery s cieľom zvýšiť konkurencie schopnosť tuzemských výrobkov a podporiť vzájomnú hospodársku výmenu (obchody medzi SR a zahraničím)

Medzinárodné finančné orgány**Medzinárodný menový fond**

- založený 45 krajinami v r. 1944 v Bretton-Woods, sídlo Washington, činný od r. 1945
- členským štátom je aj SR ako pokračovateľ ČSR

ciele – podpora medzinárodnej menovej spolupráce, uľahčenie rozmachu a vyrovnaného rastu medzinárodného obchodu, poskytovanie všeobecných zdrojov členským krajinám s primeranými zárukami s cieľom korigovať nerovnováhu platobnej bilancie, deformácie v ekonomickom systéme resp. zlú makroekonomickú politiku, napomáhanie vytvárania mnohostranného platobného systému

- najvyšší riadiaci orgán je **Rada guvernerov** – členovia sú MF alebo guverneri CB členských štátov
- Skupina svetovej banky**
- 45 štátov, založená v 1944 v Bretton-Woods, sídlo Washington

- členstvo vo Svetovej banke je podmienené členstvom v MMF

- v čase založenia tu patrili **Medzinárodná banka pre obnovu a rozvoj**, **Medzinárodné združenie pre rozvoj**, potom sa pripojili ostatné a vytvorili **Skupinu svetovej banky** – prezidentom sú USA, sídlo má vo Washingtone

- patrí pod ňu:

***Medzinárodná banka pre obnovu a rozvoj** – jej cieľom je podporovať udržateľný ekonomický rozvoj a zníženie chudoby, podporovať rast medzinárodného obchodu, poskytuje finančnú podporu vládam členským štátom pri uskutočňovaní reforiem (pôžičkami, musia byť na ne vládne záruky)

***Medzinárodné združenie pre rozvoj** – poskytuje pomoc najchudobnejším krajinám, podnikatí ekonomický a sociálny pokrok v rozvojových krajinám, poskytujú aj technickú pomoc a poradenskú pomoc, poskytuje úvery len vládam, ide o dlhodobé úvery

***Medzinárodná finančná korporácia** – napomáha rozvoju súkromného sektora, radí vládam ako zlepšovať prostredie pre súkromné investície, poskytuje pôžičky na rozvoje projekty, tu sa nevyžadujú vládne záruky

***Mnohostranná agentúra pre investičné záruky** – cieľom je podporiť prílev zahraničných investícií členských krajín, poskytuje poradenskú a konzultačnú službu

***Medzinárodné centrum pre riešenie investičných sporov** – v podstate arbitrážny súd, cieľom riešiť investičné ad hoc spory medzi členskými štátmi a zahraničnými investormi, strany sa zaviazali rešpektovať záväznosť tohto centra pre riešenie sporov, ďalej spory medzi členskými krajinami

Európska centrálna banka so sídlom vo Frankfurtu

- hlavnou zložkou ESCB, Eurosystemu

- sídlo Frankfurt, NEM

- centrálna banka pre jednotnú menu Euro

- **hlavným cieľom** je udržať cenovú stabilitu v Eurozóne, udržať infláciu pod prísnu kontrolou (aby nebola vyššia ako 2 percentá)

- právny základ ECB a meny Eura je v *Zmluve o založení ES* a v *Štatúte ESCB a ECB*

- založená v 1998

- ECB zodpovedá za výkon spoločnej menovej politiky v Eurozóne, riadi devízové operácie

v Eurozóne, určuje úrokové sadzby v Eurozóne

- výhradné právo povolovať vydávanie eurobankovie má ECB, samotné vydávanie zabezpečuje buď ECB, alebo národné banky

- neoficiálne sa používa v Andore, Kosove a Čiernej Hore

- hlavným rozhodovacím orgánom je **Rada guvernérov** – členmi sú guvernéri CB a 6 členov členov Výkonnej rady ECB

Európska banka pre obnovu a rozvoj – hlavným cieľom je podporovanie ekonomík v krajinách strednej a východnej Európy a v exkrajínach Sovietskeho zväzu

- poskytuje pôžičky súkromnému sektoru aj štátnemu sektoru, poradenskú činnosť

Európska investičná banka – podporiť ekonomické prepojenie a vzájomnú spätosť členských štátov, tým že poskytuje štátom úvery, pôžičky na účely zamerané na rozvoj členských štátov EU a ich vzájomnú spoluprácu

Rozvojová banka rady Európy - nepatrí pod systém orgánov EU

- pomáha utečencom a prisťahovalcom, obetiam prírodných a ekologických havárií, nápravu životného prostredia, modernizáciu vidieka, rozvoj zaostalých oblastí, záchranu historického dedičstva

- spolufinancovanie sociálnych oblastí

- sídli tu aj Rómsky vzdelávací fond

- žiadateľom o úver môžu byť vlády, samosprávy, verejnoprávne inštitúcie, združenia, malé a stredné podniky

- sídlo Paríž

Medzinárodná banka pre hospodársku spoluprácu – štatút medzivládnej organizácie

- sídlo v Moskve

Svetová obchodná organizácia – WTO – nástupca GAT = Všeobecnej dohody o clách

a obchode (vznikla 1947)

- zaoberá sa pravidlami obchodu medzi členskými krajinami za účelom odstraňovania rôznych tarifných a netarifných prekážok v obchode

- sídlo je v Ženeve

- najvyšším orgánom je ministerská konferencia, ktorá sa schádza raz za dva roky, všetky rozhodnutia prijaté na tejto konferencii sú záväzné pre všetky členské štáty

Európsky investičný fond – pôsobí vo všetkých členských štátoch EU a aj v kandidátskych krajinách na vstup do EU

Pozrieť Zákon o NBS!